

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 51/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha (sudca spravodajca) a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť Š. S., správcu konkurznej podstaty úpadcu Maini Precision Products Slovakia, s. r. o., Na stanicu, Žilina, zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Gažíkom, Advokátska kancelária, Bojnická cesta 7, Prievidza, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoKR 19/2012, ako aj jeho rozsudkom č. k. 13 CoKR 19/2012-199 z 20. marca 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júna 2013 doručená sťažnosť Š. S. (ďalej len „sťažovateľ“), správcu konkurznej podstaty úpadcu

Maini Precision Products Slovakia, s. r. o., Na stanicu, Žilina (ďalej len „úpadca“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoKR 19/2012, ako aj jeho rozsudkom č. k. 13 CoKR 19/2012-199 z 20. marca 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 Cbi 12/2009 sa Sociálna poisťovňa žalobou zo 4. septembra 2009 okrem iného proti sťažovateľovi najmä domáhala, aby okresný súd určil, že jej pohľadávka proti úpadcovi uplatnená u sťažovateľa (správcu konkurznej podstaty úpadcu) 21. júla 2009 v konkurznom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 K 3/2009 (konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 16. februára 2009, pozn.) vo výške 177 396,60 € (ďalej len „sporná pohľadávka“), ktorá vznikla z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia (v čase po vyhlásení konkurzu, pozn.) na uspokojenie pracovnoprávných nárokov zamestnancov úpadcu (z obdobia pred vyhlásením konkurzu, pozn.), je pohľadávkou proti podstate.

Následne potom, čo okresný súd pre postúpenie spornej pohľadávky rozhodol o pripustení Slovenskej konsolidačnej, a. s., Cintorínska 21, Bratislava [ďalej len „žalobkyňa“ (právna nástupkyňa Sociálnej poisťovne, pozn.)], do konania na miesto Sociálnej poisťovne, rozsudkom č. k. 26 Cbi 12/2009-152 z 19. júna 2012 žalobe v danej časti vyhovel, t. j. určil, že sporná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate.

Keďže sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu č. k. 26 Cbi 12/2009-152 z 19. júna 2012 v časti, ktorej bolo žalobe vyhovené, odvolanie (riadny opravný prostriedok), krajský súd rozsudkom č. k. 13 CoKR 19/2012-199 z 20. marca 2013 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

Tento rozsudok krajského súdu v spojení s označeným rozsudkom okresného súdu v časti výroku o určení, že sporná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate, nadobudol právoplatnosť 15. apríla 2013.

Právny zástupca sťažovateľa namietané porušenie označených základných práv zaručených ústavou, ako aj označeného práva zaručeného dohovorom odôvodňuje okrem iného najmä takto:

«... krajský súd v konaní nepostupoval správne, keď vydal rozhodnutie na podklade ústavne nekonformnej interpretácie zákona, resp. jeho jednotlivých ustanovení, a to jednak:

- § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.: „Po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka.“

- § 87 ods. 2 Z. z. zákona č. 7/2005 Z. z. (účinného do 31.12.2011): „Pohľadávky proti podstate sú tie pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ak správca prevádzkuje podnik úpadcu alebo jeho časť, tieto pohľadávky sa považujú za pohľadávky z prevádzkovania podniku.“

Okresný súd Žilina vychádza z toho, že samotné ustanovenie § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení predstavuje právnu skutočnosť zakladajúcu vznik subjektívneho práva Sociálnej poisťovne, ktoré mu svedčí ako veriteľovi priamo zo zákona /§ 489 Občianskeho zákonníka/. Už s týmto názorom nemôžem súhlasiť, nakoľko podľa právnej teórie, právne skutočnosti možno charakterizovať ako objektívne reálne skutočnosti iné než zákon, ktoré na základe zákona spôsobujú právne následky, t. j. vznik, zmenu alebo zánik právneho vzťahu (ZDROJ: prof. JUDr. J. Lazár, DrSc. vo svojej publikácii s názvom Základy občianskeho hmotného práva, IURA EDITION, 2004). Z uvedeného dôvodu sa preto zákon nemôže považovať za právnu skutočnosť ako tvrdí súd!

Je síce pravdou, že Krajský súd v Žiline názor okresného súdu v tomto smere výslovne nepodporil, avšak aj on vec uzavrel tým spôsobom, že z predmetného zákonného ustanovenia § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. je zrejmé, že ide o originálny vznik práva

veriteľa - Sociálnej poisťovne. Avšak doposiaľ mi nie je zrejmé a krajský súd sa tým ani vôbec nevysporiadal, na základe akých okolností k tomu vlastne došiel. Z citovaného ustanovenia zákona totiž možno rovnakú vyvodit' aj mnou tvrdené, že plnenie Sociálnej poisťovne je plnením za poisteného zamestnávateľa - úpadcu čím sa stáva jeho veriteľom...

Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam mám za to, že okresný, ale najmä Krajský súd v Žiline porušil základné práva úpadcu garantované ústavou, keďže si svojvoľne vyložil ustanovenia zákona na základe, ktorých sa Sociálna poisťovňa v konkurze dostala do takej pozície veriteľa, na uspokojenie ktorého budú použité všetky finančné prostriedky zo speňaženého majetku úpadcu. Ostatní veritelia nebudú mať šancu sa domôcť aspoň čiastočného uspokojenia svojich pohľadávok. Takýto stav, aký zaviedli súdy svojimi rozhodnutiami, sa prieči účelu konkurzu a je diskriminujúci oproti ostatným veriteľom...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, na právo rovnosť účastníkov konania podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, na právo vlastníť majetok podľa článku 20 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline zo dňa 20.3.2013 pod sp. zn. 13CoKR/19/2012, bolo porušené.

2. Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13CoKR/19/2012 zo dňa 20.3.2013 a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania a právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. Igora Gažíka vo výške 331,13 EUR v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

V zmysle ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo Trestného poriadku.

V zmysle ustanovenia § 57 ods. 2 vety druhej OSP ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Vzhľadom na to, že posledný deň dvojmesačnej zákonnej lehoty na podanie sťažnosti počítanej od nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, t. j. od 15. apríla 2013 pripadol na sobotu 15. júna 2013, táto lehota sa zo zákona predĺžila na

najbližší pracovný deň, t. j. na pondelok 17. júna 2013, sťažnosť sťažovateľa bola podaná včas.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoKR 19/2012, ako aj jeho rozsudkom č. k. 13 CoKR 19/2012-199 z 20. marca 2013.

Podstata námietky sťažovateľa spočíva v tom, že pokiaľ krajský súd v napadnutom rozsudku, opierajúc sa o odôvodnenie označeného rozsudku okresného súdu najmä s poukazom na ustanovenie § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), nesprávne vyvodil, že právo Sociálnej poisťovne voči úpadcovi (zamestnávateľovi v platobnej neschopnosti) na peňažné plnenie v sume 177 396,60 € z titulu zamestnancom úpadcu vyplatených dávok garančného poistenia je právom vzniknutým priamo zo zákona (originálne), pričom dospel k záveru, že sporná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), tento záver pre svoju svojvoľnosť diskriminuje ostatných veriteľov úpadcu.

1. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

V zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

V zmysle čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

V zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Všeobecné súdy poskytujú ochranu vyplývajúcu z citovaného článku ústavy tak, že postupujú v konaní, súc viazané procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd dodáva, že čl. 47 ods. 3 ústavy zabezpečuje rovnosť účastníkov konania v konaní pred všeobecným súdom (sťažovateľa a žalobkyne), ktorá je inak súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. K jeho porušeniu môže dôjsť napr. v prípade, ak všeobecný súd v ním vedenom konaní poruší princíp rovnosti zbraní, v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku zvýhodní svojím postupom predchádzajúcim vydaniu rozhodnutia niektorého z účastníkov konania na úkor iného účastníka konania.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku č. k. 13 CoKR 19/2012-199 z 20. marca 2013 sa s námietkou sťažovateľa, ktorou odôvodňuje aj túto sťažnosť, vysporiadal okrem iného takto:

«... Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení sa odvolací súd stotožnil so záverom prvostupňového súdu, podľa ktorého ust. § 87 ods. 1, 2 zákona obsahuje výpočet pohľadávok proti podstate, ktorý nemá taxatívnu povahu, keďže v predmetnom ustanovení po texte „pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu“ nasleduje spojka „ako“ z čoho je možné usúdiť, že v tomto ustanovení sú pohľadávky proti podstate uvedené príkladmo a zákon o konkurze... nevylučuje možnosť považovať v zmysle tohto ustanovenia za pohľadávky proti podstate aj iné pohľadávky. Pretože pohľadávka Sociálnej poisťovne vznikla z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia po vyhlásení konkurzu, odvolací súd v zhode so záverom okresného súdu má za to, že predmetnú pohľadávku možno považovať za pohľadávku proti podstate.

V danom prípade sa nejedná ani o podmienenú pohľadávku v zmysle § 28 ods. 3 zákona, keďže priamo zákon o sociálnom poistení ustanovuje, že k vzniku tejto pohľadávky dochádza priamo zo zákona po vyhlásení konkurzu a za splnenia zákonných podmienok. Nemožno tvrdiť, že ide o nejasnú skutočnosť, ktorú nemožno predpokladať, keď pri dávkach z garančného poistenia nevládne právna neistota, či budú alebo nebudú vyplatené. Práve právna úprava verejného práva garantuje, že ak sa zamestnávateľ stane platobne neschopným, vyhlási sa konkurz a nárok na dávku garančného poistenia vzniká priamo zo zákona.

Nejedná sa ani o podmienenú - budúcu pohľadávku v zmysle § 28 ods. 4 zákona, keď vznik dávok garančného poistenia je daný zákonom o sociálnom poistení, ktorý patrí do verejného práva, nejedná sa o inštitút záväzkového (súkromného) práva. Je zrejmé,

že nárok na dávku garančného poistenia vzniká až insolventnosťou zamestnávateľa a vyhlásením konkurzu, a teda v konkurze sa uspokojujú nielen predkonkurzné nároky, ale aj tie, ktoré síce vznikli počas konkurzu, ale právny dôvod ich vzniku bol založený ešte pred vyhlásením konkurzu. Odvolací súd má za to, že žiadny právny dôvod založený pred vyhlásením konkurzu neexistoval, hoci zamestnávateľ pre tento prípad platil garančné poistenie. Nárok na dávku garančného poistenia je daný priamo zo zákona.

... Pokiaľ v právnej úprave účinnej v čase vyhlásenia konkurzu na úpadcu medzi pohľadávky proti podstate bolo zaradené poistné na sociálne poistenie, do ktorého spadá i garančné poistenie, potom nie je možné výpočet stanovený v § 87 ods. 2 ZoKR vyhodnocovať so záverom jeho taxatívnosti, ale len demonštratívnosti, teda i v zmysle úpravy účinnej v čase vyhlásenia konkurzu boli a sú dávky garančného poistenia pohľadávkou proti podstate podľa ust. § 87 ZoKR.

... krajský súd vo všeobecnosti uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. K takejto procesnej situácii v predmetnej sporovej právnej veci nedošlo. Na riadne zistený skutkový stav okresný súd aplikoval správny právny predpis, a to zákon č. 7/2005 Z. z. v spojení s úpravou zákona č. 461/2003 Z. z. ...»

Ústavný v záujme presvedčivosti svojej rozhodovacej činnosti považoval za potrebné uviesť aspoň podstatnú časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu č. k. 26 Cbi 12/2009-152 z 19. júna 2012, ktorý okrem iného uviedol:

„... súd vychádzal z úpravy podľa § 148 ods. 3 Zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa momentom vyplatenia dávky garančného poistenia po vyhlásení konkurzu stal... pôvodný žalobca /Sociálna poisťovňa/ veriteľom úpadcu. ... pre Sociálnu poisťovňu/ predstavuje ustanovenie § 148 ods. 3 Zákona o sociálnom poistení právnu skutočnosť zakladajúcu vznik jeho subjektívneho práva, ktoré mu svedčí ako veriteľovi priamo zo zákona /§ 489 Občianskeho zákonníka/. V danom prípade ide o právnu skutočnosť,

s ktorou je spojený originálny - priamy vznik práva tohto veriteľa. Okolnosti spočívajúce v samotnej skutočnosti nevyplatenia miezd zamestnancom úpadcu, časového obdobia, za ktoré tieto mzdy vyplatené neboli, v podaní žiadosti o priznanie a vyplatenie dávky z garančného poistenia podľa § 109 ods. 2 Zákona o sociálnom poistení, v stave platobnej neschopnosti zamestnávateľa podľa § 12 Zákona o sociálnom poistení a podobne predstavujú komplex predpokladov pre vyplatenie dávky garančného poistenia, avšak nezakladajú konštatovanie súdu o tom, že pohľadávka sociálnej poisťovne, ktorá vznikla podľa § 148 ods. 3 Zákona o sociálnom poistení momentom vyplatenia dávky garančného poistenia bývalým zamestnancom úpadcu, je pohľadávkou podmienenou podľa § 28 ods. 3 Zákona a ktorá pohľadávka by sa mala uplatniť v konkurze prihláškou. Sociálna poisťovňa je podľa § 116 ods. 5 Zákona o sociálnom poistení povinná v konkrétnej lehote plniť svoj záväzok vyplývajúci priamo zo zákona. Súd zdôrazňuje, že subjektom tejto zákonnej povinnosti je výlučne Sociálna poisťovňa, ktorá vyplatením dávky garančného poistenia plní svoj originálny záväzok, nie záväzok úpadcu alebo za úpadcu a neplní ani ako ručiteľ, spoludlžník alebo záložca. Tým je vylúčený i záver o predmetnej pohľadávke ako pohľadávke budúcej podľa § 28 ods. 4 Zákona, pre ktorú rovnako platí režim uplatnenia v konkurze prihláškou podľa § 28 ods. 1 Zákona. Na základe uvedeného skonštatoval súd, že pohľadávka žalobcu v sume 177.396,60 EUR, ktorá vznikla z titulu vyplatenia dávok z garančného poistenia zamestnancom úpadcu Maini Precision Products Slovakia, s.r.o. uplatnená u žalovaného 21.7.2009 v konkurznom konaní Okresného súdu Žilina sp. zn. 1K 3/2009 je pohľadávkou proti podstate. Konkrétne ide o pohľadávku proti podstate podľa § 87 ods. 2 zákona, pričom toto ustanovenie obsahuje výpočet pohľadávok proti podstate, ktorý nemá povahu taxatívneho výpočtu, čo bolo judikované i v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obdo 3/2010, sp. zn. 5 Obdo 2/2010 a sp. zn. 5 MObdo 6/2008. V prvých dvoch označených rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR bolo rozhodované o dovolaní, ktoré bolo príslušným krajským súdom proti rozhodnutiu krajského súdu pripustené v otázke zásadného právneho významu: či pohľadávka Sociálnej poisťovne - dávka garančného poistenia upravená v Zákone č. 461/2003 Z. z. O sociálnom poistení, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate podľa § 87 Zákona. Na označené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR poukazuje konajúci súd v časti konštatovania o demonštratívnej povahe výpočtu pohľadávok proti podstate podľa § 87 ods. 2 Zákona. ...“

Ústavný súd však nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti právneho záveru krajského súdu vychádzajúceho z právneho názoru okresného súdu a spočívajúceho v tom, že pohľadávka Sociálnej poisťovne, ktorá vznikla z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia zamestnancom úpadcu po vyhlásení konkurzu na jeho majetok, je pohľadávkou proti podstate. Tento záver v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. Z namietaného rozsudku krajského súdu opierajúceho sa v podstatnej časti o označený rozsudok okresného súdu totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

V zmysle ustanovenia § 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je okrem iného aj garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca a na úhradu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

V zmysle ustanovenia § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka.

V zmysle ustanovenia § 28 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v konkurze prihláškou uplatňujú pohľadávky aj veritelia pohľadávok, ktorých vznik je viazaný na splnenie podmienky (ďalej len „podmienená pohľadávka“). Uplatňovať práva z podmienenej pohľadávky však podmienený veriteľ v konkurze môže, až keď správcom preukáže vznik podmienenej pohľadávky, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle ustanovenia § 28 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ako podmienené pohľadávky prihlasujú svoje budúce pohľadávky voči úpadcovi aj ručitelia, spoludlžníci a záložcovia úpadcu, ako aj ďalšie osoby, ktorým vznikne po vyhlásení konkurzu pohľadávka voči úpadcovi, ak budú za neho plniť záväzok...

V zmysle ustanovenia § 87 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu a ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon; pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

V zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru...

Už okresný súd v záujme zachovania princípu právnej istoty s odvolaním sa tiež na argumentáciu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 5 Obdo 2/2010 z 27. mája 2010 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 07/2010 pod č. 9/2010 v inej obdobnej právnej veci svoje závery ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil, keď ustálil, že keďže právo na peňažné plnenie Sociálnej poisťovne proti úpadcovi vyplývajúce z ustanovenia § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení je právom, ktoré vzniká priamo zo zákona po vyplatení dávok garančného poistenia zamestnancom úpadcu, k čomu nesporne došlo až po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu, ide o pohľadávku proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Inými slovami, pokiaľ už okresný súd uzavrel, že priamo z garančného poistenia vyplýva tak (originálny) záväzok Sociálnej poisťovne spočívajúci v jeho povinnosti uspokojiť pracovno-právne nároky zamestnancov zamestnávateľa v prípade jeho platobnej neschopnosti, ako aj (originálna) pohľadávka Sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi (úpadcovi) z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia, ktorá je pohľadávkou úplne (novou) inou ako dávkami garančného poistenia uspokojené pohľadávky zamestnancov, hoci aj z obdobia pred vyhlásením konkurzu (nedochádza tu k zmene osoby veriteľa pohľadávok zamestnancov, pozn.), pričom keďže táto zjavne vznikla zo zákona

po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate, s čím sa krajský súd v napadnutom rozsudku v celom rozsahu stotožnil, tento záver podľa názoru ústavného súdu žiadne znaky arbitrárnosti či svojvôle nevykazuje.

Napadnutý rozsudok obsahuje logický postup, akým krajský súd najmä pri použití metód gramatického a logického výkladu právnych noriem dospel k názoru, podľa ktorého výpočet pohľadávok proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii nasledujúci za spojku „ako“ (dane, poplatky, clá...) je iba demonštratívny (príkladný), a teda, keď uviedol, že za také možno považovať aj iné pohľadávky vzniknuté po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu vrátane spornej (pohľadávky), tento výklad sa nijako neprieči obsahu, účelu ani zmyslu tohto zákonného ustanovenia.

Krajský súd v napadnutom rozsudku vychádzajúcim z označeného rozsudku okresného súdu zrozumiteľným a jasným spôsobom vysvetlil, z akého dôvodu nemôže byť sporná pohľadávka považovaná za podmienenú pohľadávku v zmysle ustanovenia § 28 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ani za podmienenú budúcu pohľadávku v zmysle ustanovenia § 28 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, keď uviedol, že sporná pohľadávka, ktorá inak vyplynula z verejného povinného garančného poistenia úpadcu (zamestnávateľa) pre prípad jeho platobnej neschopnosti, vznikla priamo zo zákona (originálne) po vyhlásení konkurzu vyplatením dávok garančného poistenia a napriek tomu, že právny dôvod jej vzniku pred vyhlásením konkurzu (vznikom platobnej neschopnosti) neexistoval, jej vznik pri zákonných predpokladoch ustanovených zákonom o sociálnom poistení (§ 102) nijako nebol neistý, dôsledkom čoho táto nie je podmienenou a ani podmienenou budúcou pohľadávkou. Podľa názoru ústavného súdu ani táto vlastná úvaha krajského súdu nijako nevybočuje z ústavných medzí výkladu označených zákonných ustanovení.

V kontexte celkovej argumentácie označených všeobecných súdov právny záver o tom, že sporná pohľadávka vzniknutá po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu je pohľadávkou proti podstate, podľa názoru ústavného súdu na rozdiel od tvrdenia sťažovateľa sám osebe nijako nie je schopný zvrátiť iba to zrejme nesprávne (v rozpore

s právnou teóriou) vyjadrenie sa okresného súdu v rámci odôvodnenia jeho rozsudku, podľa ktorého ustanovenie § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení je právnou skutočnosťou, keďže z ostatnej (nasledujúcej) časti odôvodnenia tohto rozsudku zjavne vyplýva, že právnou skutočnosťou bezprostredne zakladajúcou vznik spornej pohľadávky Sociálnej poisťovne voči úpadcovi bolo vyplatenie dávok garančného poistenia jeho zamestnancom.

Predmetom zákona o konkurze a reštrukturalizácii je okrem iného riešenie úpadku dlžníka speňažením jeho majetku a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov, pri ktorom súd, správca a veriteľský výbor postupujú tak, aby dosiahli pre veriteľov čo najvyššiu mieru uspokojenia ich pohľadávok, pričom veritelia s rovnakými právami, t. j. pohľadávkami z pohľadu uspokojovania rovnakého druhu majú pri riešení úpadku dlžníka rovnaké postavenie.

Vzhľadom na tú skutočnosť, že právny záver krajského súdu o tom, že sporná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate, podľa názoru ústavného súdu je plne ústavne konformný a nemôže byť z hľadiska budúceho uspokojovania pohľadávok v rámci konkurzu podľa záväzného právneho režimu ustanoveného zákona o konkurze a reštrukturalizácii nijako považovaný za taký, v ktorom by mohla tkvieť akákoľvek diskriminácia (znevýhodňovanie) ostatných veriteľov úpadcu s pohľadávkami tak rovnakého, ako ani iného druhu.

Napokon ústavný súd pripomína, že do obsahu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý účastník konania predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Vychádzajúc z už uvedeného, postup krajského súdu pri odôvodňovaní napadnutého rozsudku nemožno podľa názoru ústavného súdu dávať do takej spojitosti s obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých súčasťou je aj základné právo na rovnosť účastníkov v konaní zaručené v čl. 47 ods. 3 ústavy, ktorý by

mohol byť predmetom posudzovania ústavnosti postupu krajského súdu v konaní o veci samej. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy

V zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd odkazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej základné právo zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy zahŕňa požiadavku minimálnych garancií procesnej povahy ustanovených priamo v označenom článku ústavy, ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a taktiež zahŕňa požiadavku spravodlivosti súdneho konania [čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 23/01, III. ÚS 328/05)].

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína aj svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplývalo z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavno-procesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd konštatuje, že ak rozhodnutím krajského súdu v označenom konaní nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy vrátane čl. 47 ods. 3 ústavy, ako ani čl. 6

ods. 1 dohovoru, potom už neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu aj v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2014